Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2026)0218

Sprawozdanie Komisji dotyczące Macedonii Północnej – 2025 r.

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 czerwca 2026 r. w sprawie sprawozdania Komisji dotyczącego Macedonii Północnej – 2025 r. (2025/2254(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Byłą Jugosłowiańską Republiką Macedonii, z drugiej strony[1],

– uwzględniając wniosek Macedonii Północnej o członkostwo w Unii Europejskiej złożony 22 marca 2004 r.,

– uwzględniając decyzję Rady Europejskiej z dnia 16 grudnia 2005 r. o przyznaniu Macedonii Północnej statusu kraju kandydującego do UE,

– uwzględniając konkluzje Rady z dnia 18 lipca 2022 r. w sprawie rozszerzenia o Macedonię Północną i Albanię oraz z 17 grudnia 2024 r. w sprawie rozszerzenia,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1529 z dnia 15 września 2021 r. ustanawiające Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III)[2],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1449 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ustanowienia Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich[3],

---

1 Dz.U. L 84 z 20.3.2004, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2004/239(2)/oj.
2 Dz.U. L 330 z 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
3 Dz.U. L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

– uwzględniając program reform Macedonii Północnej zatwierdzony przez Komisję w ramach Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich 23 października 2024 r.,

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 5 lutego 2020 r. pt. „Usprawnienie procesu akcesyjnego – wiarygodna perspektywa członkostwa w UE dla państw regionu Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0057),

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 8 listopada 2023 r. pt. „Nowy plan wzrostu gospodarczego dla Bałkanów Zachodnich” (COM(2023)0691),

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 20 marca 2024 r. w sprawie reform poprzedzających rozszerzenie oraz przeglądów polityki (COM(2024)0146),

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 8 lipca 2025 r. pt. „Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r.” (COM(2025)0900) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji pt. „Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r. – Rozdział dotyczący sytuacji w zakresie praworządności w Macedonii Północnej” (SWD(2025)0930),

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 4 listopada 2025 r. pt. „Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2025 r.” (COM(2025)0690) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji pt. „Sprawozdanie za rok 2025 dotyczące Macedonii Północnej” (SWD(2025)0753),

– uwzględniając europejską konwencję praw człowieka oraz orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka,

– uwzględniając szczyty z udziałem UE i Bałkanów Zachodnich w Sofii, Zagrzebiu i Brdzie pri Kranju w roku 2018, 2020 i 2021 oraz deklaracje z tych szczytów,

– uwzględniając deklarację ze szczytu UE–Bałkany Zachodnie, który odbył się 17 grudnia 2025 r. w Brukseli,

– uwzględniając sprawozdanie końcowe misji obserwacji wyborów Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (ODIHR) Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) z dnia 23 września 2024 r. w sprawie wyborów prezydenckich przeprowadzonych 24 kwietnia 2024 r. i wyborów parlamentarnych przeprowadzonych 8 maja 2024 r. w Macedonii Północnej,

– uwzględniając 19. posiedzenie Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia między Unią Europejską a Republiką Macedonii Północnej,

– uwzględniając wspólne zalecenia przyjęte na 24. posiedzeniu

Wspólnej Komisji Parlamentarnej UE–Macedonia Północna, które odbyło się w dniach 26–27 listopada 2025 r. w Strasburgu,

– uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Macedonii Północnej, w szczególności rezolucję z dnia 24 października 2019 r. w sprawie rozpoczęcia negocjacji akcesyjnych z Macedonią Północną i Albanią[4],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie pogłębienia integracji europejskiej z myślą o przyszłym rozszerzeniu[5],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie strategii rozszerzenia UE[6],

– uwzględniając umowę ramową z Ochrydy z 2001 r.,

– uwzględniając układ o przyjaźni, stosunkach dobrosąsiedzkich i współpracy między Bułgarią a Macedonią Północną, podpisany 1 sierpnia 2017 r. i ratyfikowany w styczniu 2018 r.,

– uwzględniając porozumienie końcowe w sprawie rozstrzygnięcia rozbieżności opisanych w rezolucjach Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 817(1993) i 845(1993), rozwiązania umowy przejściowej z 1995 r. i ustanowienia partnerstwa strategicznego między Grecją a Macedonią Północną z dnia 17 czerwca 2018 r., znane również jako porozumienie znad Prespy,

– uwzględniając trzecią konferencję ONZ w sprawie standaryzacji nazw geograficznych z 1977 r.,

– uwzględniając dialog z Macedonią Północną prowadzony w następstwie monitorowania oraz odnośne sprawozdanie przyjęte przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy 8 stycznia 2026 r.,

– uwzględniając szóste sprawozdanie Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji poświęcone Macedonii Północnej, przyjęte 29 czerwca 2023 r.,

– uwzględniając wspólny dokument roboczy służb pt. „Cele i wskaźniki do oceny wdrażania trzeciego planu działania w sprawie równości płci (2021–2025)” (SWD(2020)0284), dołączony do wspólnego komunikatu Komisji i wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 25 listopada 2020 r. pt. „Trzeci unijny plan działania w sprawie równości płci (GAP III) – ambitny program na rzecz równouprawnienia płci i wzmocnienia

---

4 Dz.U. C 202 z 28.5.2021, s. 86.
5 Dz.U. C, C/2024/6746, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.
6 Teksty przyjęte, P10_TA(2026)0077.

pozycji kobiet w działaniach zewnętrznych UE” (JOIN(2020)0017), a także plan wdrażania na szczeblu krajowym dla Macedonii Północnej,

– uwzględniając art. 55 Regulaminu,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A10-0162/2026),

A. mając na uwadze, że Macedonia Północna od 2005 r. ma status kraju kandydującego do UE, a w grudniu 2023 r. pomyślnie zakończyła przegląd zgodności prawa krajowego z prawem unijnym;

B. mając na uwadze, że strategiczne zaangażowanie Macedonii Północnej na rzecz przystąpienia do UE i krajowy konsensus między partiami politycznymi są niezachwiane, a poparcie wśród obywateli dla członkostwa w UE od roku 2024 wzrosło o prawie 10 punktów procentowych i osiągnęło 71%;

C. mając na uwadze, że polityka rozszerzenia UE pozostaje strategiczną inwestycją w pokój, demokrację, stabilność i dobrobyt na kontynencie europejskim, a wiarygodność procesu akcesyjnego zależy od rygorystycznych warunków i sprawiedliwego traktowania krajów kandydujących; mając na uwadze, że kraje kandydujące muszą w spełniać wszystkie kryteria kopenhaskie i przestrzegać wartości europejskich; mając na uwadze, że kwestie dwustronne powinny być rozwiązywane dwustronnie i zgodnie z prawem międzynarodowym i nie powinny być wykorzystywane do blokowania lub dalszego upolitycznia procesu rozszerzenia; mając na uwadze, że wiarygodność polityki rozszerzenia zależy w równym stopniu od przeprowadzenia reform przez kraje kandydujące, jak i od wywiązania się przez UE z jej zobowiązań po spełnieniu przez te kraje wszystkich warunków;

D. mając na uwadze, że Parlament konsekwentnie wspiera europejskie aspiracje Macedonii Północnej i prowadzi stały dialog z władzami tego kraju, zainteresowanymi stronami i społeczeństwem obywatelskim, podkreślając potrzebę trwałych reform, poszanowania wartości demokratycznych, praworządności, praw człowieka i wypełnienia uzgodnionych zobowiązań;

E. mając na uwadze, że emigracja nadal negatywnie wpływa na Macedonię Północną, co stwarza długoterminowe ryzyko dla stabilności finansowej podstawowych usług publicznych;

F. mając na uwadze, że polaryzacja polityczna, ograniczona współpraca międzypartyjna i powolne wdrażanie reform nadal zmniejszają zaufanie i zaangażowanie publiczne;

G. mając na uwadze, że zwłaszcza w złożonych kontekstach historycznych kwestie języka, tożsamości i kultury są z natury delikatne; mając na uwadze, że wprowadzanie takich kwestii do

dyskusji na temat rozszerzenia może skomplikować i upolitycznić proces akcesyjny krajów kandydujących, dlatego kwestiami tymi należy zająć się z powściągliwością i odpowiedzialnością oraz w sposób pozwalający zachować integralność unijnej polityki rozszerzenia;

H. mając na uwadze, że Macedonia Północna poczyniła wymierne, choć wolne postępy w realizacji swojego programu reform obejmującego głównie reformy w obszarach innych niż kwestie podstawowe; mając na uwadze, że wdrożenie programu reform przyczynia się do modernizacji i rozwoju społeczeństwa, gospodarki i instytucji Macedonii Północnej;

I. mając na uwadze, że Rada stwierdziła, iż jest gotowa zwołać konferencję międzyrządową bez dalszej zwłoki i bez dodatkowych decyzji politycznych, jak tylko Macedonia Północna wypełni swoje zobowiązanie do przeprowadzenia niezbędnych zmian konstytucyjnych zgodnie ze swoimi procedurami wewnętrznymi;

J. mając na uwadze, że poszczególne państwa członkowskie UE wyraziły swoje stanowisko w sprawie ram negocjacyjnych dotyczących Macedonii Północnej;

K. mając na uwadze, że wypracowanie wspólnego podejścia do komunikacji i mierzenia się z przeszłością oraz ustanowienie kultury pamięci z poszanowaniem obu stron stanowi podstawę, na której Bułgaria i Macedonia Północna powinny budować swoje przyszłe stosunki; mając na uwadze, że stosunki między przyszłymi pokoleniami Republiki Macedonii Północnej i Bułgarii będą odzwierciedleniem procesów edukacyjnych w obu krajach;

1. ponownie wyraża pełne poparcie dla zaangażowania Macedonii Północnej na rzecz członkostwa w UE w oparciu o wyraźne i wymierne postępy oraz rygorystyczną, ale sprawiedliwą warunkowość, a także dla niezbędnych zmian transformacyjnych, które są niezbędne do spełnienia kryteriów przystąpienia; pochwala zaangażowanie tego kraju na rzecz integracji europejskiej i zachęca do dalszych wysiłków, aby zrealizował reformy dostosowujące go do UE; przypomina jednak, że postępy w negocjacjach akcesyjnych nadal zależą od trwałych i dogłębnych reform oraz są oparte wyłącznie na osiągnięciach;

2. z ubolewaniem odnotowuje brak postępów od czasu ostatniego sprawozdania; podkreśla, że tempo reform wymaga odnowionego zaangażowania politycznego i jednoznacznych działań, w tym niezbędnych zmian konstytucyjnych, konstruktywnej współpracy międzypartyjnej i skutecznego nadzoru parlamentarnego; rozumie, że zmiany w konstytucji są ważnym tematem, lecz prowadzącym do podziałów, gdyż kraj pokonał wiele wyzwań na drodze do uzyskania niepodległości; podkreśla w związku z tym, że wszystkie podmioty

polityczne zaangażowane na rzecz europejskiej integracji tego kraju powinny pilnie połączyć siły w celu wdrożenia niezbędnych zmian konstytucyjnych, które umożliwią otwarcie pierwszego klastra negocjacyjnego; przypomina, że współpraca międzypartyjna będzie nadal miała zasadnicze znaczenie, kiedy przyjdzie dostosowywać ustawodawstwo krajowe do dorobku prawnego UE przez cały czas trwania negocjacji;

3. z zadowoleniem przyjmuje niedawne sygnały polityczne w Macedonii Północnej wskazujące na odnowę zobowiązania do podjęcia reform; podkreśla jednak, że kraj ten zostanie oceniony wyłącznie na podstawie wyników wdrożonych reform; podkreśla, że brak współpracy międzypartyjnej na rzecz zmian konstytucyjnych nie jest usprawiedliwieniem dla opóźniania innych niezbędnych reform, które byłyby korzystne dla kraju i jego obywateli niezależnie od integracji europejskiej;

4. wzywa państwa członkowskie, Radę i Komisję do zapewnienia przewidywalności i wiarygodności procesu akcesyjnego, również w celu utrzymania poparcia opinii publicznej dla przystąpienia w krajach objętych procesem rozszerzenia; wzywa w związku z tym Radę Europejską i państwa członkowskie, aby publicznie i jednoznacznie zapowiedziały, że Rada zamierza szybko i bezwarunkowo zgodzić się na rozpoczęcie kolejnego etapu negocjacji akcesyjnych z Macedonią Północną po spełnieniu warunków określonych w jej konkluzjach z 18 lipca 2022 r.; zauważa, że Macedonia Północna jest jednym z najdłużej oczekujących krajów kandydujących, gdyż status ten przyznano jej ponad dwadzieścia lat temu; podkreśla, że wielokrotne odraczanie przez Radę Europejską rozpoczęcia negocjacji akcesyjnych z Macedonią Północną przyczyniło się do negatywnego postrzegania przez zainteresowane strony polityczne i obywateli w tym kraju perspektyw przystąpienia do UE;

5. ponawia apel Rady Europejskiej zawarty w jej konkluzjach z 2024 r. w sprawie Macedonii Północnej o przyspieszenie zakończenia zmian konstytucyjnych; przypomina, że Rada potwierdziła swoją gotowość do zwołania kolejnej konferencji międzyrządowej bez dalszej zwłoki lub do podjęcia dodatkowych decyzji politycznych, gdy tylko Macedonia Północna wypełni swoje zobowiązanie zgodnie ze swoimi procedurami wewnętrznymi, oraz że następnie Rada jest gotowa jak najszybciej otworzyć pierwszy klaster negocjacyjny zgodnie z ramami negocjacyjnymi;

6. pochwala zaangażowanie obywateli Macedonii Północnej w integrację z UE i poparcie, jakie okazują dla tego projektu dwadzieścia lat po rozpoczęciu tego procesu; wzywa Komisję do przedstawienia jasnych wniosków dotyczących sposobu stosowania instrumentów stopniowej integracji i zagwarantowania ich skutecznego wdrożenia, w tym w ramach planu wzrostu

gospodarczego dla Bałkanów Zachodnich, jako uzupełnienia, a nie substytutu pełnego członkostwa w jak największej liczbie obszarów, aby umożliwić obywatelom Macedonii Północnej korzystanie z integracji z UE przed przystąpieniem;

7. przypomina o potrzebie jednomyślnego podejmowania decyzji w sprawie rozpoczęcia i zakończenia negocjacji akcesyjnych jako głównych politycznych kamieni milowych w procesie rozszerzenia; ponawia swój apel o zwiększenie zdolności UE do działania w ramach uproszczonych procedur, takich jak stosowanie głosowania większością kwalifikowaną na pośrednich etapach procesu rozszerzenia w pełnej zgodności z traktatami;

8. przypomina, że dwustronne spory między krajami należy rozwiązywać w drodze otwartego dialogu przy współudziale społeczeństwa obywatelskiego i ekspertów, w ramach prawdziwej współpracy, w dobrej wierze i zgodnie z prawem międzynarodowym oraz że nie należy ich traktować instrumentalnie w procesie akcesyjnym;

9. podkreśla, że tożsamość językowa, kulturowa i narodowa jest prawdziwym fundamentem każdego kraju i nie powinna być kwestionowana przez strony trzecie; zauważa ponadto, że takie kwestie nie powinny mieć wpływu na proces przystępowania do UE, który koncentruje się na wdrażaniu dorobku prawnego UE, dostosowaniu do wartości i zasad UE określonych w kryteriach kopenhaskich oraz zasadach stosunków dobrosąsiedzkich i który powinien opierać się wyłącznie na obiektywnych kryteriach i na osiągnięciach; zdecydowanie odrzuca retorykę etniczno-nacjonalistyczną, w tym ze strony podmiotów politycznych, która podsyca podziały i negatywnie wpływa na stosunki dobrosąsiedzkie oraz stosunki między grupami etnicznymi i społecznościami; wzywa UE do wzmożenia wysiłków na rzecz ograniczania takiej retoryki i jej oddziaływania;

10. z zadowoleniem przyjmuje stabilność stosunków między grupami etnicznymi w Macedonii Północnej oraz wdrożenie umowy ramowej z Ochrydy, w tym poprzez sprawiedliwe mechanizmy reprezentacji; wzywa wszystkie podmioty do zachowania podstaw stabilności i integralności kraju, zacieśnienia stosunków, współpracy i wymiany między grupami etnicznymi i mniejszościowymi oraz innymi społecznościami, a także do unikania retoryki prowadzącej do podziałów;

11. przyjmuje do wiadomości decyzję Trybunału Konstytucyjnego Macedonii Północnej z 18 września 2024 r. w sprawie unieważnienia niektórych przepisów dotyczących kwot dla przedstawicieli społeczności albańskiej i innych społeczności w instytucjach publicznych; podkreśla, że administracja kraju powinna odzwierciedlać jego wieloetniczną strukturę; wzywa władze do

zapewnienia odpowiedniej i sprawiedliwej reprezentacji wszystkich społeczności zgodnie z umową ramową z Ochrydy oraz do zmiany i wdrożenia odpowiedniego projektu ustawy w pełnej zgodności z opinią komisji weneckiej i standardami UE; wzywa władze Macedonii Północnej do szybkiego rozwiązania kwestii używania języka albańskiego do egzaminów państwowych, aby zapewnić praktyczne wdrożenie umowy ramowej z Ochrydy zarówno pod względem prawnym, jak i duchowym, oraz do nieprzedstawiania protestów studenckich niezgodnie z prawdą jako motywowanych politycznie lub jako czynnika destabilizującego;

12. zauważa, że Komitet Stabilizacji i Stowarzyszenia z zadowoleniem przyjął ostatnio postępy w osiąganiu progów otwarcia klastra dotyczącego kwestii podstawowych, a to za pomocą planów działania na rzecz reformy administracji publicznej, i rozdziałów dotyczących praworządności; zachęca Macedonię Północną do przygotowania i zakończenia wszystkich prac związanych z kryteriami otwierającymi klaster dotyczący kwestii podstawowych w ramach przejrzystych i konstruktywnych konsultacji ze wszystkimi odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w tym ze społeczeństwem obywatelskim;

Funkcjonowanie instytucji demokratycznych

13. zauważa, że choć instytucje demokratyczne w Macedonii Północnej funkcjonują poprawnie, wciąż utrzymuje się polaryzacja polityczna, która opóźnia niezwykle potrzebne reformy i nominacje; ubolewa, że nie podjęto żadnych prób przyjęcia zmian konstytucyjnych, do których zobowiązał się ten kraj i które są niezbędne do otwarcia klastra dotyczącego kwestii podstawowych; wzywa wszystkie partie polityczne reprezentowane w Zgromadzeniu Republiki Macedonii Północnej do przezwyciężenia ostrej retoryki wyborczej i do współpracy w sposób dwupartyjny w celu osiągnięcia porozumienia w sprawie niezbędnych reform; wzywa instytucje UE i państwa członkowskie do zwiększenia wysiłków, by ułatwić rozwiązanie tej kwestii, w tym przez pomoc techniczną i wspieranie dialogu;

14. podkreśla, że należy jeszcze bardziej wzmocnić nadzór parlamentarny nad władzą wykonawczą, i apeluje o wzmocnienie mechanizmów kontroli, w tym większe zaangażowanie partii opozycyjnych i podmiotów społeczeństwa obywatelskiego;

15. wyraża zadowolenie, że wybory lokalne, które odbyły się w październiku i listopadzie 2025 r., miały zasadniczo konkurencyjny charakter oraz że administracja wyborcza zarządzała przygotowaniami do wyborów w przeważającej mierze skutecznie pomimo pewnych niedociągnięć proceduralnych; zauważa, że kompleksowa reforma ordynacji wyborczej nadal się opóźnia; ponawia swój apel o wdrożenie pozostałych zaleceń wydanych przez OBWE/ODIHR i komisję wenecką, przy czym powinno to nastąpić w przejrzysty sposób i z udziałem wszystkich odpowiednich

zainteresowanych stron; ponadto apeluje o większą przejrzystość w zakresie finansowania partii politycznych, ich wydatków i reklamy politycznej, zarówno w mediach tradycyjnych, jak i w internecie, zwłaszcza w mediach społecznościowych; wzywa Macedonię Północną do zlikwidowania luk regulacyjnych, które umożliwiają skryte wpływanie na wybory, w szczególności poprzez uregulowanie kwestii internetowej reklamy politycznej, w tym obowiązkową identyfikację sponsorów, przejrzystość wydatków i miarodajne ujawnianie kryteriów dotyczących wyboru adresatów reklamy, a także poprzez rozwiązanie kwestii finansowania przez strony trzecie i wydawania środków na kampanię; wzywa do sprawiedliwego finansowania przez państwo oraz do zapewnienia wszystkim partiom politycznym i niezależnym kandydatom równego dostępu do mediów;

16. apeluje o rzeczywiste i znaczące wzmocnienie pozycji politycznej kobiet na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym w celu zwiększenia ich udziału w procesie wyborczym i podejmowaniu decyzji politycznych; zaleca ponadto wprowadzenie parytetów płci tam, gdzie jeszcze nie istnieją, aby zapewnić zgodność z zobowiązaniem dotyczącym równowagi płci określonym w krajowej strategii na rzecz równouprawnienia płci;

17. uznaje, że osiągnięto umiarkowane postępy, jeżeli chodzi o reformę administracji publicznej, transformację cyfrową oraz poprawę przejrzystości i skuteczności sektora publicznego, w tym dzięki niedawno przyjętym przepisom dotyczącym identyfikacji elektronicznej zgodnie z przepisami UE; zauważa jednak, że potrzebne są dalsze wysiłki, w tym reformy samorządu lokalnego i bardziej zdecydowane wdrożenie strategii na rzecz administracji publicznej na lata 2023–2030, która umożliwiłaby organom administracji lokalnej świadczenie lepszych usług obywatelom, opracowanie i wdrożenie lokalnych i regionalnych strategii rozwoju oraz zapewnienie niezbędnych zdolności administracyjnych;

18. apeluje o dalsze odpolitycznienie administracji publicznej oraz o pełne wdrożenie procedur rekrutacji i wyboru kadry kierowniczej wyższego szczebla opartych na kryteriach merytorycznych zgodnie ze standardami UE;

19. z zadowoleniem przyjmuje niedawne powołanie nowego rzecznika praw obywatelskich; z zadowoleniem odnotowuje format wysłuchań publicznych dotyczących mianowania na stanowiska publiczne, który zwiększa przejrzystość i kontrolę publiczną; wyraża jednak zaniepokojenie oznakami politycznego faworyzowania w procesie mianowania członków Komisji ds. Zapobiegania Dyskryminacji i Ochrony przed Dyskryminacją; podkreśla, że organy ds. równości muszą działać niezależnie i bez ingerencji politycznej;

Media i społeczeństwo obywatelskie

20. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Macedonia Północna zapewnia odpowiednie gwarancje prawne dotyczące wolności wypowiedzi; zauważa jednak potrzebę dalszej poprawy warunków, które będą rzeczywiście sprzyjać wolnym i niezależnym mediom; wzywa media do powściągliwości w publikowaniu wypowiedzi, które mogą pogarszać stosunki między grupami etnicznymi i społecznościami; podkreśla, że platformy mediów społecznościowych powinny wzmocnić moderowanie treści, zwłaszcza w odniesieniu do nawoływania do nienawiści na tle etnicznym; zachęca ponadto do rozwoju lokalnych i regionalnych mediów prywatnych;

21. zauważa, że skuteczne wdrożenie przepisów prawnych dotyczących ochrony dziennikarzy nadal stanowi wyzwanie, zwłaszcza w przypadkach nękania w internecie i przemocy ze względu na płeć wobec dziennikarek; wyraża zaniepokojenie, że brak konkretnych przepisów dotyczących strategicznych powództw zmierzających do stłumienia debaty publicznej (SLAPP) oraz ograniczona świadomość tej kwestii wśród sędziów, prawników i dziennikarzy nadal utrudnia skuteczną ochronę dziennikarzy i krytyków publicznych przed tego rodzaju powództwami; podkreśla potrzebę przyjęcia przepisów krajowych dostosowanych do dyrektywy w sprawie przeciwdziałania strategicznym powództwom zmierzającym do stłumienia debaty publicznej[7]; wyraża zaniepokojenie brakiem bezpieczeństwa społeczno-ekonomicznego pracowników mediów, w szczególności kobiet pracujących w mediach; wzywa organy ścigania i urzędników wymiaru sprawiedliwości do zapewnienia skutecznych dochodzeń i sankcji w przypadku ataków, gróźb, nękania i nacisków wobec dziennikarzy, ze szczególnym uwzględnieniem dziennikarek; wzywa właściwe organy, by proaktywnie zapobiegały wszelkim przypadkom nawoływania do nienawiści, przestępstw z nienawiści i zastraszania oraz systematycznie je ścigały, by dokładnie badały powiązane ataki oraz by zapewniały bezpieczeństwo i ochronę osobom będącym ich celem, np. dziennikarzom, osobom należącym do mniejszości, społeczności i innych wrażliwych grup;

22. z zaniepokojeniem odnotowuje zwiększoną koncentrację własności mediów i ryzyko ukrytej kontroli przez pośredników; apeluje o lepszą ochronę niezależności redakcyjnej, przejrzyste praktyki zamieszczania państwowych reklam i ochronę dziennikarzy; podkreśla pilną potrzebę skutecznej reformy mediów i przyjęcia skutecznych środków przeciwdziałania koncentracji, w tym pełnej przejrzystości własności mediów i przydziału środków publicznych na

---

[7] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1069 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ochrony osób, które angażują się w debatę publiczną, przed oczywiście bezzasadnymi roszczeniami lub stanowiącymi nadużycie postępowaniami sądowymi (strategiczne powództwa zmierzające do stłumienia debaty publicznej) (Dz.U. L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

państwową reklamę, a także zgodności z zasadami konkurencji, pomocy państwa i prawami własności intelektualnej; podkreśla, że pluralizm mediów ma zasadnicze znaczenie dla odporności demokratycznej; podkreśla potrzebę wzmocnienia niezależności i potencjału organu regulacyjnego ds. mediów, nadawcy publicznego i organu regulacyjnego ds. łączności elektronicznej;

23. wyraża zaniepokojenie strategicznym nabywaniem kluczowych stacji telewizyjnych i portali informacyjnych przez dyrektorów węgierskich mediów, co umożliwia przenikanie narracji antyeuropejskich do dyskursu publicznego w Macedonii Północnej;

24. jest poważnie zaniepokojony ciągłymi próbami zakłócania debaty publicznej oraz podważania zaufania do instytucji demokratycznych i dążenia kraju do integracji europejskiej, mającymi postać skoordynowanej manipulacji środowiskiem informacyjnym, w tym operacji wywierania ukrytego wpływu i wrogich narracji; wzywa UE i jej państwa członkowskie do podjęcia dalszych wysiłków na rzecz wspierania Macedonii Północnej w zwalczaniu szkodliwej ingerencji zagranicznej w tym kraju, w tym z wykorzystaniem pomocy technicznej; podkreśla, że szkodliwe wpływy zagraniczne osłabiają wiarygodność instytucjonalną i polaryzują społeczeństwo; wzywa władze do ustanowienia kompleksowych i zinstytucjonalizowanych ram odporności demokratycznej z jasno określonymi obowiązkami, regularnymi ocenami ryzyka i sprawozdawczością publiczną zgodnie ze zmieniającymi się standardami UE w zakresie ochrony procesów demokratycznych; wzywa ponadto do poprawy umiejętności korzystania z mediów i technologii cyfrowych, promowania weryfikacji faktów, zwalczania mowy nienawiści we wszystkich jej przejawach oraz wzmocnienia odporności na zagrożenia hybrydowe, które podważają wartości demokratyczne i szkodzą celowi tego kraju, jakim jest członkostwo w UE;

25. zauważa, że brak perspektyw przystąpienia do UE w ostatnich latach stworzył przestrzeń dla większego zaangażowania podmiotów autorytarnych w sprawy kraju; zachęca zatem do przejrzystej i opartej na faktach komunikacji publicznej na temat reform związanych z UE i procesu akcesyjnego, by utrzymać szerokie poparcie społeczne i przeciwdziałać dezinformacji; w związku z tym wzywa Komisję do skuteczniejszego informowania społeczeństwa macedońskiego o utrzymującym się braku woli politycznej do przyspieszenia reform, które dotyczą kwestii mających wpływ na wszystkich obywateli Macedonii Północnej;

26. z zadowoleniem przyjmuje ogólnie sprzyjające warunki dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego, podkreślając jednocześnie potrzebę większego zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego w obszary priorytetowe i konsultacje publiczne; odnotowuje reaktywację Rady ds. Współpracy między Rządem a Społeczeństwem Obywatelskim; apeluje o przejrzyste finansowanie publiczne dla

organizacji społeczeństwa obywatelskiego, poprawę prawodawstwa i dostosowanie go do standardów międzynarodowych, takich jak zalecenia komisji weneckiej i Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji; podkreśla, jak ważne jest zapewnienie pluralistycznych konsultacji i przejrzystości z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego; wzywa Komisję do wspierania organizacji społeczeństwa obywatelskiego, które dokładnie monitorują i w razie potrzeby krytykują wdrażanie reform związanych z UE;

Prawa podstawowe

27. podkreśla, że wszystkie państwa członkowskie Rady Europy są zobowiązane do szybkiego wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka; podkreśla, że wszelkie zmiany legislacyjne powinny być zgodne z normami międzynarodowymi i zaleceniami Komisji Weneckiej oraz z zaleceniem Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji, w tym z ustawą o stowarzyszeniach i fundacjach oraz z wdrażaniem orzeczeń sądowych dotyczących rejestrowania stowarzyszeń;

28. zauważa, że ogólne ramy prawne dotyczące praw podstawowych są w dużej mierze zgodne z normami europejskimi; wzywa jednak rząd Macedonii Północnej do ich sprawniejszego wdrażania w praktyce, w szczególności przez poprawę ram instytucjonalnych dotyczących równości płci oraz przez zapewnienie skutecznych mechanizmów ochrony przed przemocą ze względu na płeć i przemocą domową, dostępu do usług opieki zdrowotnej i przeznaczenia wystarczających zasobów na służby udzielające wsparcia ofiarom; wzywa do ostatecznego przyjęcia ustawy o równości płci, ustawy o stosunkach pracy oraz ustawy o zapobieganiu molestowaniu w miejscu pracy i ochronie przed nim, zgodnie z normami międzynarodowymi i dorobkiem prawnym UE, w celu poprawy jakości życia kobiet poprzez zajęcie się kluczowymi kwestiami dotyczącymi równości płci, w szczególności w odniesieniu do dostępu do życia politycznego, gospodarczego i społecznego;

29. z zadowoleniem przyjmuje wprowadzone w 2023 r. zmiany w kodeksie karnym dostosowujące przepisy krajowe do konwencji stambulskiej; odnotowuje w szczególności przejście na definicję gwałtu opartą na koncepcji zgody oraz wyraźne uznanie przemocy ze względu na płeć; z zadowoleniem przyjmuje ponadto wprowadzone w 2026 r. zmiany usprawniające ściganie przemocy domowej i przemocy ze względu na płeć oraz kryminalizujące rozpowszechnianie intymnych obrazów bez zgody osoby, której dotyczą; uważa, że reformy te stanowią znaczące dostosowanie do norm europejskich;

30. podkreśla potrzebę kontynuowania prac nad poprawą sytuacji społeczności mniejszościowych, w tym w odniesieniu do używania

języków, a także nad zwalczaniem dyskryminacji i promowaniem różnorodności; z zadowoleniem przyjmuje postępy w pracach nad planem działania na rzecz ochrony praw osób należących do mniejszości lub społeczności i zachęca Macedonię Północną do sfinalizowania go w sposób inkluzywny i do ustanowienia jasnych poziomów odniesienia, wymiernych wskaźników i specjalnego mechanizmu monitorowania, aby zagwarantować skuteczną ochronę przed dyskryminacją i poprawić przestrzeganie praw podstawowych wszystkich obywateli Macedonii Północnej; wzywa odpowiednie podmioty polityczne, by powstrzymały się od używania polaryzującego i agresywnego języka, który może zaszkodzić stosunkom między społecznościami i mniejszościami;

31. podkreśla, że różnorodność etniczna i kulturowa Macedonii Północnej stanowi nieoceniony atut i powinna zostać przekształcona w źródło siły w celu dalszego umocnienia demokratycznych i pluralistycznych rządów oraz przyspieszenia postępów Macedonii Północnej na drodze do przystąpienia do UE; zachęca Macedonię Północną, aby włączyła do swojej konstytucji wszystkie społeczności etniczne, wspierała inkluzywność, chroniła różnorodność, zwalczała dyskryminację i wzmacniała spójność społeczną zgodnie z europejskimi wartościami i zasadami demokratycznymi, a także by w pełni gwarantowała wszystkim równe prawa i szanse;

32. wzywa do wzmożenia wysiłków na rzecz rozwiązania problemu utrzymującego się wykluczenia społeczno-gospodarczego Romów; wzywa władze do zapewnienia skutecznego wdrożenia strategii integracji Romów, z wymiernymi wskaźnikami, właściwym monitorowaniem instytucjonalnym i odpowiednim przydziałem środków budżetowych; wyraża zaniepokojenie utrzymującą się praktyką segregacji szkolnej w niektórych gminach i apeluje o wprowadzenie proaktywnych środków przeciwdziałania segregacji;

33. z zaniepokojeniem zauważa, że nie poczyniono prawie żadnych postępów w zmniejszaniu barier, z jakimi borykają się osoby z niepełnosprawnościami w większości aspektów życia; zachęca do zwiększenia wysiłków na rzecz uzupełnienia ram prawnych i instytucjonalnych dotyczących praw osób z niepełnosprawnościami oraz poprawy wdrażania i egzekwowania tych ram; zwraca uwagę na utrzymujące się wyzwania strukturalne w pracach Komisji ds. Zapobiegania Dyskryminacji i Ochrony przed Dyskryminacją w Macedonii Północnej wynikające z braku zasobów;

34. apeluje o poprawę ochrony prawnej praw osób LGBTIQ+ oraz o zajęcie się problemem nawoływania do nienawiści wobec tej społeczności, również w internecie; jest głęboko zaniepokojony eskalacją nienawiści wobec osób LGBTIQ+ i organizacji społeczeństwa obywatelskiego w Macedonii Północnej;

35. wzywa wszystkie podmioty polityczne do zmiany ustawy o rejestrze

cywilnym, do zapewnienia szybkiego, dostępnego i niezakłóconego prawnego uzgodnienia płci oraz do ustanowienia przejrzystej procedury prawnej zgodnie z normami międzynarodowymi i odpowiednim wyrokiem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 2019 r.;

36. wzywa władze do przywrócenia kluczowej terminologii antydyskryminacyjnej w ustawie o szkolnictwie podstawowym i apeluje o ponowne wprowadzenie przepisów dotyczących obowiązkowego zgłaszania przypadków przemocy w szkole w celu ochrony grup szczególnie podatnych na zagrożenia;

37. z zaniepokojeniem odnotowuje warunki życia w więzieniach w Północnej Macedonii, którą to kwestią należy pilnie się zająć;

38. z zadowoleniem przyjmuje wzmocnioną współpracę w zakresie zarządzania granicami i apeluje do Macedonii Północnej, aby udoskonaliła zarządzanie migracją, zwalczała sieci przestępcze zajmujące się przemytem migrantów, handlem ludźmi i innymi rodzajami zorganizowanej przestępczości, lepiej dostosowała swoje ustawodawstwo do dorobku prawnego UE i stawiła czoło utrzymującym się wyzwaniom związanym z migracją uregulowaną i nieuregulowaną przy pełnym poszanowaniu praw człowieka i prawa międzynarodowego; podkreśla, że należy zapobiegać nielegalnemu zawracaniu na granicach Macedonii Północnej;

39. wyraża uznanie dla rządu Macedonii Północnej za szybką reakcję na motywowane antysemityzmem podpalenie budynku społeczności żydowskiej w Skopje 12 kwietnia 2026 r.;

Praworządność

40. wyraża zaniepokojenie, że nie dokonano wystarczających postępów, jeżeli chodzi o system sądownictwa, niezawisłość sądów i prokuratury oraz wysiłki na rzecz wzmocnienia praworządności i ram antykorupcyjnych; wzywa podmioty polityczne do natychmiastowego powstrzymania się od ingerencji politycznej w sądownictwo; z zaniepokojeniem odnotowuje głębokie słabości strukturalne i negatywne tendencje w funkcjonowaniu sądownictwa, w tym niewystarczające finansowanie i zbyt małą liczbę pracowników instytucji sądowych, co podważa ich niezależność; w związku z tym wzywa Macedonię Północną do przyspieszenia wdrażania strategii na rzecz reformy sądownictwa na lata 2024–2028;

41. podkreśla znaczenie ochrony integralności i niezależności sądownictwa, w tym przez wzmocnienie Rady Sądownictwa zgodnie z zaleceniem i opinią Komisji Weneckiej z 2023 r. z misji wzajemnej oceny;

42. wyraża zaniepokojenie, że zmiany w kodeksie karnym w Macedonii Północnej, polegające na skróceniu terminów przedawnienia i

zmniejszeniu kar za korupcję na wysokim szczeblu i nadużycie stanowiska, negatywnie wpłynęły na toczące się postępowania sądowe, w tym głośne sprawy, co wywołało wrażenie bezkarności ważnych podmiotów politycznych i osłabiło jeszcze bardziej zaufanie publiczne do wymiaru sprawiedliwości;

43. wzywa właściwe organy do zapewnienia odpowiednich działań następczych w przypadkach potencjalnych przestępstw z nienawiści, w tym dotyczących grup etnicznych i społeczności;

44. z zaniepokojeniem zauważa, że nie poczyniono żadnych postępów w zapobieganiu korupcji i jej zwalczaniu oraz że korupcja jest nadal powszechna w wielu obszarach; podkreśla, że nadal istnieje znaczna i niewytłumaczalna luka między oficjalnie ogłoszonymi dochodzeniami w sprawie korupcji a sądowymi orzeczeniami o winie w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu; wzywa rząd Macedonii Północnej do poprawy wdrażania krajowej strategii zapobiegania korupcji i konfliktom interesów oraz do przyjęcia nowego kodeksu karnego zgodnie z dorobkiem prawnym UE i normami międzynarodowymi; wzywa ponadto do wzmocnienia ochrony sygnalistów, ponieważ jest ona nadal słaba, co zniechęca do zgłaszania przypadków korupcji; z zadowoleniem przyjmuje jednak aktywny udział Macedonii Północnej w międzynarodowym traktacie o wymianie danych w celu weryfikacji oświadczeń majątkowych; dzięki temu kraj ten stał się regionalnym punktem odniesienia w ramach tego mechanizmu;

45. apeluje o terminowe przyjęcie kompleksowej strategii antykorupcyjnej na lata 2026–2030 z jasnymi obowiązkami i wymiernymi celami, a także wzywa do wdrożenia zaległych zaleceń Grupy Państw przeciwko Korupcji (GRECO);

46. zauważa z zaniepokojeniem, że opóźnienia w postępowaniach sądowych i ograniczone zasoby nadal utrudniają osiąganie dobrych wyników w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu; apeluje w szczególności o prowadzenie dochodzeń i wydawanie prawomocnych wyroków skazujących w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu, co mogłoby posłużyć za przykład tego, że korupcja jest zwalczana na wszystkich szczeblach i że nie będzie mowy o bezkarności;

47. zauważa, że postrzegany poziom zaufania do wymiaru sprawiedliwości jest nadal bardzo niski i niezbędne są dalsze działania w celu zapobieżenia nadmiernemu wpływowi i zastraszaniu;

48. wzywa Macedonię Północną do wzmożenia starań na rzecz zwalczania prania pieniędzy;

49. apeluje o bardziej skoordynowane działania na rzecz skutecznego zwalczania przestępczości zorganizowanej; wzywa rząd Macedonii

Północnej do dostosowania krajowych przepisów dotyczących broni, środków odurzających i substancji psychotropowych do dorobku prawnego UE;

50. zachęca organy krajowe do ustanowienia kompleksowych ram wsparcia dla kobiet, które doświadczyły przemocy ze względu na płeć, w tym do zapewnienia prawnie gwarantowanej pomocy finansowej, zagwarantowania bezpłatnej pomocy prawnej i zwolnienia z kosztów sądowych, utworzenia funduszu państwowego na pokrycie niezapłaconych alimentów na rzecz dzieci, a także zwiększenia inwestycji we wzmocnienie pozycji ekonomicznej kobiet za pomocą ukierunkowanych szkoleń, przedsiębiorstw społecznych i lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia;

Reformy społeczno-gospodarcze

51. popiera ciągłe wysiłki na rzecz modernizacji gospodarki, rozwiązania problemu niedopasowania umiejętności, wzmocnienia gospodarki cyfrowej i poprawy otoczenia biznesowego; są one spójne z dążeniem do sprostania presji konkurencyjnej rynku wewnętrznego UE; podkreśla, że trwały wzrost gospodarczy zależy od praworządności, przewidywalności systemu sądownictwa i skutecznych działań antykorupcyjnych; apeluje o wdrożenie zasadniczej ustawy budżetowej z 2023 r., która wprowadza reguły fiskalne i radę fiskalną oraz wzmacnia średniookresową procedurę budżetową;

52. podkreśla, ze trzeba stawić czoła wyzwaniom społecznym, zapewnić wysokiej jakości politykę zatrudnienia oraz promować konwergencję społeczną w kierunku norm unijnych, a także osiągać postępy w realizacji Europejskiego filara praw socjalnych;

53. z zadowoleniem przyjmuje pierwsze kroki we wdrażaniu programu reform i wieloletniego programu prac w ramach Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich, który jest na dobrej drodze do zapewnienia obywatelom konkretnych korzyści; zachęca Macedonię Północną do dalszej realizacji jej programu reform; podkreśla potrzebę znacznego przyspieszenia i realizacji programu reform, w szczególności w odniesieniu do klastra dotyczącego kwestii podstawowych; podkreśla, że wypłata środków musi pozostać ściśle uzależniona od osiągnięcia uzgodnionych celów reform i celów pośrednich; z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie kompleksowych ram cyberbezpieczeństwa oraz zaktualizowanej ustawy o dokumentach elektronicznych, identyfikacji elektronicznej i usługach zaufania; z zadowoleniem przyjmuje obiektywny i oparty na faktach sposób, w jaki Komisja oceniła dotychczasową realizację etapów reform; z dużym zadowoleniem przyjmuje niedawną wypłatę 65,7 mln EUR na rzecz Macedonii Północnej w ramach Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego po pozytywnej ocenie wdrażania reform, zwłaszcza w obszarach cyfryzacji i edukacji;

54. apeluje do UE i Macedonii Północnej o zapewnienie wzmocnionego nadzoru i znaczącego udziału organizacji społeczeństwa obywatelskiego, stowarzyszeń przedsiębiorców i partnerów społecznych na wszystkich etapach Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich, w tym w opracowywaniu środków dotyczących reform, w realizacji projektów i monitorowaniu wyników; uznaje potrzebę poprawy klimatu biznesowego i funkcjonowania gospodarki rynkowej; apeluje o skoncentrowanie się w większym stopniu na działaniach mających na celu korygowanie zakłóceń rynku oraz na środkach ochrony socjalnej; wzywa do poświęcenia większej uwagi negatywnym tendencjom demograficznym oraz przeciwdziałaniu gospodarce nieformalnej i jej negatywnym skutkom społecznym i fiskalnym;

55. wzywa władze do ochrony niezależności i uzasadnionej roli reprezentatywnych związków zawodowych oraz do zapewnienia poszanowania podstawowych praw pracowniczych, w tym rokowań zbiorowych, w prawie i praktyce; apeluje ponadto do władz, by zapewniły konstruktywny i znaczący dialog ze związkami zawodowymi w celu zajęcia się pilnymi kwestiami, takimi jak płace, warunki pracy i ochrona socjalna, również w odniesieniu do pracy za pośrednictwem platform internetowych;

56. uznaje strategiczne znaczenie sektora kultury i sektora kreatywnego oraz potrzebę stabilnych ram prawa autorskiego dostosowanych do przepisów UE; wzywa Macedonię Północną do zapewnienia autorom i wykonawcom sprawiedliwego wynagrodzenia, do dostosowania zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do dorobku prawnego UE oraz do lepszego egzekwowania przepisów przeciwko piractwu; podkreśla, że słaba ochrona podmiotów prawa autorskiego zagraża zrównoważonemu rozwojowi mediów i opracowywaniu treści audiowizualnych wysokiej jakości;

57. apeluje o dalsze wdrażanie strategii aktywizacji na rynku pracy dla młodych ludzi, osób długotrwale bezrobotnych, osób o niskich kwalifikacjach i grup defaworyzowanych, takich jak kobiety, osoby z niepełnosprawnościami, Romowie i Egipcjanie;

58. zachęca do wzmocnienia polityki młodzieżowej w drodze zmiany ustawy o uczestnictwie młodzieży i polityce młodzieżowej, ustanowienia skutecznego monitorowania i specjalnego kodu budżetowego oraz poprawy lokalnych struktur młodzieżowych;

59. z zadowoleniem przyjmuje włączenie Macedonii Północnej w zakres geograficzny jednolitego obszaru płatności w euro (SEPA);

60. z dużym zadowoleniem przyjmuje propozycję Komisji i upoważnienie Rady, by rozpocząć negocjacje w sprawie rozszerzenia unijnego systemu znoszącego opłaty roamingowe na Albanię, Bośnię i Hercegowinę, Kosowo, Czarnogórę, Macedonię Północną i Serbię,

oraz wzywa Komisję i partnerów z Bałkanów Zachodnich do szybkiego podjęcia niezbędnych kroków w celu wzajemnego otwarcia rynków roamingu UE i partnerów z Bałkanów Zachodnich; podkreśla, że rozszerzenie obszaru objętego tym systemem na Bałkany Zachodnie przyniosłoby wymierne korzyści zarówno obywatelom, jak i przedsiębiorstwom, ponieważ sprzyjałoby kontaktom międzyludzkim, wzmacniałoby więzi gospodarcze, wspierałoby wymianę edukacyjną i ułatwiałoby turystykę;

61. wzywa Macedonię Północną do dostosowania przepisów krajowych do dorobku prawnego UE dotyczącego monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych;

Środowisko, bioróżnorodność, energia i transport

62. apeluje o zwiększenie inwestycji w infrastrukturę transportową i energetyczną oraz w działania mające na celu dostosowanie przepisów dotyczących transportu, energii i ochrony środowiska do norm UE; wzywa do dostosowania przepisów krajowych do przepisów UE dotyczących praw pasażerów; podkreśla potrzebę wzmocnienia łączności i zapewnienia niezakłóconych przepływów handlowych, w szczególności w ruchu drogowym; apeluje o wdrożenie unijnego systemu wjazdu/wyjazdu i o zwrócenie uwagi na jego wpływ na kierowców zawodowych i łańcuchy dostaw;

63. podkreśla znaczenie połączeń transgranicznych, takich jak korytarze VIII i X w ramach transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T), ponieważ są one niezbędne dla pogłębienia współpracy gospodarczej z krajami sąsiadującymi i zacieśnienia kontaktów międzyludzkich; liczy na skuteczną realizację podjętych zobowiązań; z zadowoleniem przyjmuje porozumienie między Bułgarią a Macedonią Północną w sprawie budowy transgranicznego tunelu kolejowego, co stanowi decydujący krok w kierunku ukończenia połączenia kolejowego wzdłuż korytarza VIII; zwraca uwagę na strategiczne znaczenie korytarza VIII dla geostrategicznej autonomii UE i NATO, ponieważ stanowi on kluczowy szlak logistyczny wzdłuż południowej flanki NATO;

64. wyraża zadowolenie z przyjęcia ustawy energetycznej w maju 2025 r., podkreślając jednak, że kraj ten jest nadal w dużym stopniu uzależniony od węgla; apeluje o szybkie upowszechnienie energii ze źródeł odnawialnych i położenie większego nacisku na efektywność energetyczną, zwłaszcza w odniesieniu do budynków;

65. ubolewa, że poczyniono niewielkie postępy w zakresie przepisów dotyczących ochrony środowiska; apeluje w szczególności o podjęcie pilnych działań, by zająć się kwestią jakości powietrza i wody oraz gospodarki ściekowej, w tym poprzez przeznaczenie zwiększonych i wyraźnie wyodrębnionych środków krajowych na infrastrukturę wodociągową i sanitarną na obszarach miejskich i wiejskich, w miarę

możliwości zintegrowanie wiejskich systemów wodociągowych z usługami użyteczności publicznej i jasne określenie powiązanych obowiązków instytucjonalnych, a także zapewnienie regularnych kontroli sanitarnych i laboratoryjnych wraz z podawaniem wyników do wiadomości publicznej oraz wzmocnienie nadzoru nad inspekcjami, w tym wprowadzenie sankcji za nieregulowane, źle utrzymywane lub zanieczyszczające systemy;

66. z zaniepokojeniem odnotowuje utrzymujący się wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza, zwłaszcza na obszarach miejskich, który jest silnie związany ze spalaniem węgla i produkcją cementu; wyraża w tym kontekście poważne zaniepokojenie nową ustawą o kontroli emisji przemysłowych i wzywa władze do jej zmiany w drodze przejrzystej i pluralistycznej procedury publicznej z udziałem wszystkich zainteresowanych stron, w szczególności ekspertów ds. środowiska i organizacji społeczeństwa obywatelskiego; podkreśla pilną potrzebę poprawy jakości powietrza w miastach, w tym za pomocą takich środków jak wprowadzenie stref niskiej emisji oraz zakup nowoczesnych, mniej zanieczyszczających pojazdów transportu publicznego;

67. z niepokojem odnotowuje ograniczone postępy we wdrażaniu horyzontalnych przepisów środowiskowych i wzywa Macedonię Północną, by zapewniła pełne dostosowanie prawa do dyrektywy w sprawie oceny oddziaływania na środowisko[8] i dyrektywy w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko[9] oraz skuteczne ich wdrożenie, w tym prawa wtórnego dotyczącego małych projektów hydroenergetycznych;

68. wzywa rząd Macedonii Północnej i władze lokalne, by zintensyfikowały działania na rzecz bioróżnorodności, ustanowiły skuteczną ochronę prawną obszarów sieci Emerald wyznaczonych na mocy konwencji berneńskiej oraz przyspieszyły określanie i wyznaczanie przyszłych obszarów Natura 2000; wzywa rząd Macedonii Północnej do priorytetowego potraktowania i przyspieszenia przyjęcia nowej ustawy o ochronie przyrody, która zastąpi przestarzałe ramy prawne i zapewni pełne dostosowanie do

---

8 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).

9 Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U. L 197 z 21.7.2001, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj).

unijnych dyrektyw siedliskowej[10] i ptasiej[11];

69. z zadowoleniem przyjmuje stałą współpracę Macedonii Północnej z Kosowem i Albanią w zakresie transgranicznego Parku Narodowego Szar Płaniny; ponownie podkreśla pilną potrzebę przyjęcia ustawy o ponownym nadaniu statusu ochrony Parku Narodowego Mawrowo oraz potrzebę sfinalizowania i skutecznego wdrożenia planu zarządzania tym parkiem; zachęca do włączenia Jablanicy do krajowego wykazu obszarów chronionych; wzywa Macedonię Północną do opracowania i wdrożenia, we współpracy z krajami sąsiadującymi, krajowego planu działania i zarządzania na rzecz ochrony rysia bałkańskiego, dostosowanego do strategii regionalnej, w tym w celu utrzymania łączności ekologicznej między kluczowymi siedliskami, w tym Mawrowem i Jablanicą, a obszarami transgranicznymi;

Współpraca regionalna i polityka zagraniczna

70. z zadowoleniem przyjmuje cenny i znaczący wkład Macedonii Północnej we współpracę regionalną i stabilność dzięki zaangażowaniu w regionalne inicjatywy gospodarcze i dyplomatyczne, takie jak: proces berliński, plan wzrostu gospodarczego dla Bałkanów Zachodnich i wdrażanie umów o wspólnym rynku regionalnym;

71. apeluje o konsekwentne zaangażowanie w dialog i współpracę z krajami sąsiadującymi, aby wzmocnić stabilność w regionie i wzajemne zaufanie; apeluje o dalsze promowanie kontaktów międzyludzkich w Europie Południowo-Wschodniej; podkreśla znaczenie wdrożenia w dobrej wierze umów międzynarodowych, w tym porozumienia znad Prespy oraz układu o przyjaźni, stosunkach dobrosąsiedzkich i współpracy z Bułgarią;

72. przyznaje, że istnieją różne interpretacje dotyczące cech historycznych społeczeństwa macedońskiego; podkreśla, że jego sprawozdanie nie ma na celu przesądzania ani ograniczania dyskursu naukowego w tych kwestiach, ani też takie interpretacje nie mają wpływu na ocenę Parlamentu dotyczącą postępów Macedonii Północnej na drodze do przystąpienia do UE, która to ocena nadal opiera się na kryteriach kopenhaskich i zasadach stosunków dobrosąsiedzkich; wzywa wszystkie strony do wznowienia prac wspólnej multidyscyplinarnej komisji ekspertów ds. historycznych i edukacyjnych Bułgarii i Macedonii Północnej; powinna ona prowadzić swoje prace w dobrej wierze, co umożliwi zbliżenie

---

10 Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj).

11 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj).

społeczeństw; potępia wszelkie próby zastąpienia zabytków lub artefaktów historycznych, w tym zniszczenie autentycznego dziedzictwa kulturowego; ubolewa nad niszczeniem i fałszowaniem bułgarskich napisów;

73. wyraża głębokie zaniepokojenie, że ostatnia sesja Wspólnej Komisji Międzyrządowej ustanowionej na mocy art. 12 układu o przyjaźni, stosunkach dobrosąsiedzkich i współpracy odbyła się 17 lipca 2022 r. i że od tamtej pory nie zorganizowano żadnej nowej sesji; wzywa rządy Bułgarii i Macedonii Północnej do szybkiego zorganizowania trzeciej sesji Wspólnej Komisji Międzyrządowej w celu kontynuacji prac nad wdrożeniem układu i protokołów do niego;

74. zdecydowanie wzywa wspólną multidyscyplinarną komisję ekspertów ds. historycznych i edukacyjnych Bułgarii i Macedonii Północnej, powołaną na mocy układu o przyjaźni, stosunkach dobrosąsiedzkich i współpracy z Bułgarią, do osiągnięcia wyraźnych i wymiernych rezultatów; podkreśla, że teksty powinny odzwierciedlać interpretację faktów i postaci historycznych ze wspólnej historii obu narodów zgodnie z obiektywnymi, autentycznymi i opartymi na dowodach źródłami historycznymi i dokumentami, naukową interpretacją i wydarzeniami historycznymi, jak uzgodniono w drugim protokole do układu z Bułgarią;

75. z zaniepokojeniem odnotowuje coraz silniejsze powiązania między Macedonią Północną a rządem Serbii, który realizuje program nieliberalny; ponadto ostrzega przed rosnącymi wpływami gospodarczymi i politycznymi Chin w regionie, wywieranymi w szczególności poprzez projekty infrastrukturalne i pożyczki; z równym zaniepokojeniem odnotowuje doniesienia o rosyjskich wysiłkach na rzecz wywierania wpływu w Macedonii Północnej; wzywa UE do wspierania Macedonii Północnej we wzmacnianiu odporności na wpływy zewnętrzne wywierane za pośrednictwem sieci religijnych; wyraża zaniepokojenie narracjami promowanymi w regionie, w tym dotyczącymi tzw. serbskiego świata, które kwestionują suwerenność i integralność terytorialną krajów;

76. przypomina o potrzebie otwarcia archiwów jugosłowiańskich tajnych służb (UDBA i KOS), przechowywanych zarówno w Macedonii Północnej, jak i w Serbii; podkreśla potrzebę otwarcia tych archiwów w całym regionie, aby w przejrzysty sposób rozliczyć się z totalitarną przeszłością, z myślą o wzmocnieniu demokracji, rozliczalności i instytucji na Bałkanach Zachodnich;

77. pochwala wysoki stopień i długotrwałość dostosowania Macedonii Północnej do polityki zagranicznej, bezpieczeństwa i obrony UE, w tym w zakresie środków ograniczających; ubolewa jednak z powodu wzrostu liczby przypadków wstrzymania się od głosu w ważnych głosowaniach w organach międzynarodowych zamiast dostosowania się do stanowiska większości UE; wzywa zatem rząd Macedonii

Północnej, aby w razie wątpliwości przyłączał się do stanowiska większości w UE; podkreśla geostrategiczne znaczenie Macedonii Północnej i jej ważną rolę jako członka NATO; z zadowoleniem przyjmuje aktywny udział tego kraju w misjach i operacjach UE w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony oraz jego wkład w przewodnią rolę UE w utrzymywaniu pokoju, zapobieganiu konfliktom i międzynarodowym zarządzaniu kryzysowym; z zadowoleniem przyjmuje gotowość Macedonii Północnej do zacieśnienia współpracy z UE w ramach partnerstwa w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony;

°

° °

78. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji przewodniczącemu Rady Europejskiej, Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawicielce Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządom i parlamentom państw członkowskich oraz prezydentce, rządowi i Zgromadzeniu Republiki Macedonii Północnej.